

НАУКОВИЙ ВІСНИК
Ужгородського університету

ISSN 2524-0609

Серія

**ПЕДАГОГІКА
СОЦІАЛЬНА
РОБОТА**

Випуск 1 (38)

2016

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Серія

ПЕДАГОГІКА

СОЦІАЛЬНА РОБОТА
Збірник наукових праць

Випуск 1 (38)

Ужгород – 2016

ISSN 2524-0609

УДК 371; 378; 364

Науковий вісник Ужгородського університету.

Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». – 2016. – Випуск 1 (38)

Редакційна колегія

Головний редактор:

Козубовська І.В. доктор педагогічних наук, професор кафедри соціології і соціальної роботи, ДВНЗ «УжНУ»

Заступник головного редактора:

Бартош О.П. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціології і соціальної роботи, ДВНЗ «УжНУ»

Відповідальний за випуск:

Опачко М.В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, ДВНЗ «УжНУ»

Члени редколегії:

Козловська І.М. доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, ДВНЗ «УжНУ»

Староста В.І. доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, ДВНЗ «УжНУ»

Шандор Ф.Ф. доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціології і соціальної роботи, ДВНЗ «УжНУ»

Гвоздяк О.М. кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри німецької філології, ДВНЗ «УжНУ»

Росул В.В. кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, ДВНЗ «УжНУ»

Букач М.М. доктор педагогічних наук, професор, Миколаївський національний університет ім.В.О.Сухомлинського

Поліщук В.А. доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи, Тернопільський національний педагогічний університет ім.В.Гнатюка

Товканець Г.В. доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки й методики дошкільної та початкової освіти, Мукачівський державний університет

Кіш Янош, доктор психології, професор, Дебреценський університет, Угорщина

Норман Джудіт, доктор соціальної роботи, професор, Університет Брігам Янг, США

Рецензенти:

Янкович О.І. доктор педагогічних наук, професор

Вегеш М.М. доктор історичних наук, професор

Адреса редакції:

88017, м.Ужгород, вул.Університетська, 14, факультет суспільних наук, кімн.218,

тел.: +38 (0312) 64-03-14, e-mail: f-susp@uzhnu.edu.ua

Офіційний сайт збірника: <http://libuzhnu.brinkster.net/cat4.aspx?seria=6>

Засновник і видавець збірника наукових праць – Ужгородський національний університет.

Адреса: 88000, м.Ужгород, вул.Підгірна, 46.

Збірник наукових праць видається з березня 1998 р., виходить двічі на рік.

Свідцтво про державну реєстрацію серія КВ № 7972 від 9 жовтня 2003 р.

Збірник наукових праць перереєстровано як друковане періодичне видання, включене до переліку наукових фахових видань України, галузі науки – педагогічні, що затверджений Наказом МОН України від 09.03.2016 р.

№ 241 (додаток 9, позиція 78).

Рекомендовано до друку Вченою Радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
протокол №6 від 16 червня 2016 року

© Ужгородський національний університет, 2016

ЗМІСТ

Атрошенко Тетяна. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕТНОПЕДАГОГІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	11
Бабинець Мирослава, Козубовська Ірина. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДО ДІЛОВОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ	15
Бабіч Ольга. КРИТЕРІЇ ТА РІВНІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-ДИСКУРСИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА-ПРИКОРДОННИКА.....	19
Бадер Світлана. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА: ЗМІСТОВНИЙ АСПЕКТ.....	23
Байбакова Ольга. МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У США	27
Бартош Олена, Шандор Федір, Рюль Вікторія. ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.....	31
Бескорса Олена, Павлович Ганна. ДИДАКТИЧНА ГРА ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ГЕРМАНОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	37
Білик Наталія. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МЕДІАЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВРЕГУЛЮВАННЯ ШКІЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ	41
Богущька Анастасія. РОЛЬ КОМПІТЕТУ, КООРДИНАТОРІВ ГРУП І РЕСУРСИ УНІВЕРСИТЕТІВ ТРЕТЬОГО ВІКУ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.....	45
Бондар Тамара. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В КАНАДІ: ЗАКОНОДАВЧИЙ АСПЕКТ	51
Бондаренко Сергій, Пилипишин Олег. ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА НАВЧАННЯ У ВМНЗ	55
Бондаренко Наталія. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ЯК ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКА ПОТРЕБА В КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ ІЗ ПРОБЛЕМАМИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я.....	58
Борщ Костянтин. СТАВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УЖГОРОДА ДО ТРАНСФОРМАЦІЇ ТРАДИЦІЙНИХ СІМЕЙНО-ШЛЮБНИХ СТОСУНКІВ ТА ЦІННОСТЕЙ.....	63
Брижак Надія. ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ФАХОВА ЯКІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	67
Ванівська Олександра. РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	71
Винник Наталія. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СЕРЕДНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	76
Гайдамашко Ірина. ТЕХНОЛОГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ВЗАЄМОВІДНОСИН В УЧНІВСЬКОМУ КОЛЕКТИВІ.....	80
Герасимчук Володимир. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ АВСТРО-УГОРЩИНИ НА ЗАКАРПАТТІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТОЛІТТЯ.....	84
Гирила Ольга. ЕКСТРАПОЛЯЦІЯ ПОЗИТИВНОГО НАДБАННЯ ТА ПОЗИЦІОНУВАННЯ ВІД НЕГАТИВУ РОСІЙСЬКОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ У СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	88
Годованець Наталія, Леган Вікторія. КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	94
Горішна Надія, Слосанська Ганна. ПРОГРАМИ ПОДВІЙНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ: АНАЛІЗ ДОСВІДУ США ТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ	97
Гуменна Іванна. СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	101
Гусак Людмила, Гулівата Інна. МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ НА ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ ВНЗ	105
Демешко Ігор. ПОЛІСЕМІЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ КОМПЕТЕНТНІСНОЇ ПАРАДИГМИ В ОСВІТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ.....	108
Депчинська Іветта. МЕТОДИ І ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ В ШКОЛАХ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСІ	112
Дідо Наталія. ДО ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	116
Дроздова Вероніка. ЗАСТОСУВАННЯ КООПЕРОВАНОГО НАВЧАННЯ ЯК РІЗНОВИДУ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	120
Желанова Вікторія. ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДОШКІЛЬНИКА: СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА	123

Зоря Юлія. РОЛЬ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ У ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТАРШОКЛАСНИКІВ	126
Канюк Олександра. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	130
Кас'яненко Оксана. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ З ВАДАМИ СЛУХУ В ДНЗ.....	134
Кіш Надія. ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ІНШОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	138
Кобаль Василь. ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ У ВИЩІЙ ОСВІТІ УГОРЩИНИ	142
Козак Мирослава. ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ	146
Козубовська Ірина, Атрошенко Тетяна. ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	150
Козубовський Ростислав. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕВІАНТНИХ ПРОЯВІВ НА МІЖЕТНІЧНОМУ ГРУНТІ ТА ЇХ ПРОФІЛАКТИКА	154
Корнюш Ганна. ПРОПОЗИЦІЇ М.М. ЛАНГЕ ЩОДО РЕОРГАНІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІКИ В ЖІНОЧИХ ГІМНАЗИЯХ КІНЦЯ ХІХ СТ.	157
Кравчина Тетяна. АРТ-ТЕХНОЛОГІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	161
Лешук Галина. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОЯВІВ МОБІНГУ У ПРОФЕСІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	165
Ліба Оксана. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	168
Лучкевич Вікторія. ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ФРАНКОФОНІЇ У ФОРМУВАННІ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	172
Марфинєць Надія. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ НА МАТЕРІАЛІ ЛІТЕРАТУРНОГО КРАЄЗНАВСТВА	176
Мільчевська Ганна. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	180
Місько Наталія. МЕТОДОЛОГІЯ МОДЕЛЮВАННЯ НАУКОВОГО ТЕЗАУРУСУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТЕОРІЇ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	183
Назарук Віктор. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ	187
Ніколаєску Інна. СУЧАСНІ ОСВІТНІ ВЕБ-САЙТИ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАЧА СИСТЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ.....	190
Онишук Анжела. ВПЛИВ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	194
Опачко Магдалина. ДІАГНОСТИКА КОГНІТИВНИХ СТИЛІВ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЗИКИ	198
Палагнюк Марко, Лімбах Федір, Палагнюк Ірина. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ У ВИЩОМУ ПРАВООХОРОННОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	203
Паржницький Олександр. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	208
Повідайчик Оксана, Варга Наталія. РОЛЬ ДОДАТКОВОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ	212
Поліщук Віра. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З БІЖЕНЦЯМИ.....	215
Попадич Олена, Мордяк Ярина. ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В НАУКОВИХ ПІДХОДАХ	219
Попович Ірина. РЕАЛІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПАРАДИГМИ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ	223
Потюк Ірина. ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛІ КОМПЕТЕНТНОГО СТУДЕНТА У ЗМІСТІ СУЧАСНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	226
Рабійчук Сергій. ЗДОРОВ'Я В СИСТЕМІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	230
Ратинська Оксана. СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ	233
Рідкодубська Анна. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛІСТІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ	238
Рудницька Катерина. СУТНІСТЬ ПОНЯТЬ «КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД», «КОМПЕТЕНТНІСТЬ», «КОМПЕТЕНЦІЯ», «ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» У СВІТЛІ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ	241

Середа Ірина. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ТАЙ-БО АЕРОБІКИ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ.В.ГНАТЮКА	245
Сивохоп Едуард, Маріонда Іван, Товт Валерій. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ САМОПІЗНАННЯ ФАХІВЦЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	248
Скорнякова Олена. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	253
Слободянюк Олена. КРИТЕРІАЛЬНО-РІВНЕВИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	258
Смук Оксана. СЕНС БУТТЯ ЯК ОСОБИСТІСНИЙ ФЕНОМЕН	262
Сойма Наталія. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЯКІ МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ В АДАПТАЦІЇ	265
Стойка Олеся. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ США В УКРАЇНІ	269
Стремєцька Вікторія. ТЮРЕМНА ТА ПОСТПЕНІТЕНЦІАРНА БЛАГОДІЙНІСТЬ ЖІНОК У ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.	272
Талалай Юлія. МОВНА ОСВІТА В АВСТРІЇ: ПРОПАГАНДА МУЛЬТИПЛІГВІЗМУ	276
Терещук Віта. ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ: СУТНІСТЬ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЙОГО СТВОРЕННЯ.....	279
Тимофєєва Оксана. ЗМІСТ І МЕТОДИКА ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН.....	284
Товканець Ганна. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	290
Товканець Оксана. ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	293
Трубачева Світлана, Черноус Оксана. МЕТАПРЕДМЕТНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТАРШОКЛАСНИКІВ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ.....	298
Туриця Василь, Туриця Вікторія. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ВИД ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	302
Химченко Олена. ОСОБЛИВОСТІ ВИМІРУ РЕЗУЛЬТАТІВ КУЛЬТУРНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	306
Хмуринська Тетяна. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ ТА БЕЗДОГЛЯДНОСТІ ДІТЕЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	309
Царик Ольга. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ У ГАЛИЧИНІ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	312
Чейпеш Іванна, Кухта Марія. ТРАНСФОРМАЦІЯ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ КУЛЬТУРОВОДПОВІДНОСТІ Й ПОЛКУЛЬТУРНОСТІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	316
Черепаня Наталія. ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ВЗАЄМОДІЇ З СОЦІАЛЬНИМ ДОВКІЛЛЯМ	319
Човрій Маріанна, Сухачька Леся. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ	323
Швець Тетяна. СУЧАСНИЙ СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ НЕПОВНОЛІТНІХ ПРАВОПОРУШНИКІВ	327
Шиманська Марія. СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА ОСВІТА: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ	330
Щурова Наталія. РОЛЬ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В ЗМІЦНЕННІ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ	334
Якубова Людмила. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	337
Яцишина Ольга, Мельничук Ірина. ГУМАНІТАРНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ	342

Желанова Вікторія В'ячеславівна
доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри теорії та історії педагогіки
Київський університет імені Бориса Грінченка, м.Київ, України

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДОШКІЛЬНИКА: СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА

У статті доведена сензитивність дошкільного віку як фази "первинної креативності" до формування творчої особистості. Авторам загострено увагу на трактуванні творчого потенціалу дошкільника як сукупності можливостей дитини. Розглянуто його структуру у широкому і вузькому сенсі. Розкрито сутність феномену готовності майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника. Представлено її структуру, що містить мотиваційно-ціннісний, когнітивний та операційно-діяльнісний компоненти.

Ключові слова: творча особистість, творчий потенціал дошкільника, професійна готовність педагога, готовність майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника.

Вступ. У контексті модернізації всіх ланок освіти в Україні особливе місце посідає дошкільна освіта як первинна складова в системі неперервної освіти. Майбутнє нашого світу будуть визначати ініціативність, самостійність, креативність сьогоденних дітей, їхнє усвідомлене сприйняття себе, можливість розуміння своїх здібностей, фізичних сил, цілей і мотивів поведінки, свого відношення до себе й інших людей. Важливо підтримати творчі починання дитини, заохочувати її творчу ініціативу, саморозвиток. Оскільки дошкільний віковий період співпадає з першою фазою розвитку творчості, а саме, з "первинною креативністю" (В. Дружинін, Н. Хазратова). Водночас практика засвідчує, що, на жаль, численні реформи та інновації в освітній системі не вирішили найсуттєвіших її проблем, зокрема тих, що стосуються розвитку дитини як "творчого суб'єкта" свого життя. Відтак, ключовим завданням сучасної освіти, починаючи з наймолодшого, дошкільного її ланцюжка, залишається сприяння формуванню творчої особистості дитини. При цьому внутрішньою передумовою творчої діяльності є творчий потенціал як "ресурс творчих можливостей людини, здатність конкретної людини до здійснення творчих дій, творчої діяльності" [3, с.14] й надто важливим є вчасне його виявлення й формування у дошкільника. Гарантією успіху у цій справі є творчий педагог підготовлений до зазначеної роботи. Тобто проблема готовності майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника набуває вагомості й актуальності.

Аналіз досліджень. Проблема професійної готовності педагога досить широко й багатоаспектно представлена в психолого-педагогічній літературі. У загальнотеоретичному плані вона розроблена у працях А. Деркача, К. Дурай-Новакової, М. Дьяченка і Л. Кандиловича, А. Капської, А. Линенко, В. Моляка, С. Сисоевої, В. Сластьоніна та ін. Не дивлячись на деякі розбіжності в інтерпретації феномену "готовності" і його структури, він розглядається як первинна й фундаментальна умова успішного виконання будь-якої діяльності, як ступень мобілізації внутрішніх ресурсів людини в цілях найбільш ефективного розв'язання певних завдань. Низка досліджень присвячена аналізу більш вузьких проблем щодо професійної готовності педагога, а саме формування готовності майбутнього вчителя до різних аспектів

професійної діяльності: педагогічного аналізу (В. Чайка), виховної роботи (Г.Балахнічева, М.Гей, Г.Кіт), професійного спілкування (Л.Савенкова), освоєння передового педагогічного досвіду (О.Ярошенко), педагогічної взаємодії (М.Вієвська), реалізації принципів гуманної педагогіки (Л.Губарева), роботи з сім'єю (С.Корнієнко, К.Мукашева), інноваційної (К.Макагон) та дослідницької (В.Борисов) педагогічної діяльності, готовності директора школи до управління якістю освіти (Б.Жебровський); виховання морально-психологічної готовності до професійної діяльності вчителя (Л.Кондрашова) та шляхів її формування (О.Івлієва). Найбільш значущими в контексті нашого дослідження є праці щодо аналізу різних аспектів професійної готовності майбутнього вихователя, зокрема, до взаємодії з дітьми дошкільного віку (І. Слєпцова); до організації експериментування старших дошкільників (Н.Маргіта); до творчої педагогічної діяльності (С.Жейнова); до педагогічної підтримки дітей дошкільного віку (Н.Колосова); до роботи з дезадаптованими дітьми дошкільного віку (Л.Зданевич); до морально-духовного виховання дошкільників (О.Монке); до реалізації індивідуального підходу (Л.Куземко); до дослідницької діяльності (Ю.Волинець). Проте, при такій високій зацікавленості проблематикою професійної готовності педагога, зокрема, майбутнього вихователя, питання, що пов'язані з дослідженням професійної готовності майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника залишаються поза увагою науковців.

Метою статті є аналіз сутності й структури готовності майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника.

Виклад основного матеріалу. Провідним феноменом представленої статті є "готовність майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника". При цьому є очевидним, що його вагомим семантичним складником є поняття "творчий потенціал дошкільника".

У трактуванні зазначеного феномену ми базуємося на наукових позиціях Т. Піроженко й розуміємо творчий потенціал дошкільника як інтегративну властивість, що характеризує міру можливостей дитини здійснювати творчу діяльність, визначає потребу, готовність і здатність до творчої самореалізації, а також забезпечує ефективну взаємодію особистості з іншими людьми та високу продуктивність діяльності

[4]. Щодо структури творчого потенціалу ґрунтовними для нас є підходи Є.Ільїна, відповідно до яких творчий потенціал людини розглядається у вузькому й широкому сенсах. У вузькому сенсі це творчі здібності, здатність до уяви і дивергентного мислення, в широкому – це ще й властивості особистості, що сприяють реалізації творчих здібностей, а саме: мотиви, деякі емоційні та вольові якості, рівень компетентності [2]. Варто відзначити, що творчий потенціал особистості у вузькому сенсі підлягає діагностуванню, у широкому – тільки прогнозується з урахуванням ступеня розвинутої особистісних якостей.

Узагальнення теоретичних напрацювань та експериментального досвіду С.Кулачківської, С.Ладивір, Т.Піроженко дозволило виокремити складники творчого потенціалу дошкільника, як сукупності можливостей, потенціалів, а саме: перетворювально-предметного (знання, уміння, навички, базові та спеціальні здібності у пізнанні, мовленні, художньо-творчій діяльності); аксіологічного (ціннісні орієнтації, ідеали, переконання, інтереси); комунікативного (морально-етичні та особистісні якості), а також активної діяльності дитини як суб'єкта саморозвитку.

Таким чином, у контексті проблеми представленої статті готовність майбутнього вихователя буде відбивати вікові особливості творчого потенціалу дошкільника. Отже розглянемо зазначений феномен.

У психолого-педагогічній теорії існують різні підходи до визначення змісту, а також структурних компонентів готовності особистості до професійної діяльності. Поняття "готовність" розглядається як новоутворення особистості (Л.Виготський, Д.Ельконін); як психічний стан особистості (А.Капська, В.Сластьонін); як наявність здібностей (Б.Ананьєв, С.Рубінштейн); як якість особистості (К.Платонов), як "ансамбль", синтез властивостей особистості (В.Крутецький), як сукупність мотиваційних, пізнавальних, емоційних, вольових якостей особистості, як складна інтегрована якість особистості (В.Ширінський). Науковці також виокремлюють різні види готовності, а саме: психологічну, науково-теоретичну, практичну, психофізіологічну, фізичну (В.Сластьонін); тривалу та короточасну (Н.Левітов, А.Пуні, М.Дьяченко Л.Кандибович). При цьому М.Дьяченко та Л.Кандибович розглядають психологічну готовність як істотну передумову цілеспрямованої діяльності, як стійку характеристику особистості, що містить позитивне відношення до професійної діяльності; мотивацію, здібності, темперамент, риси характеру, адекватні вимогам професії, а також необхідні знання, вміння, навички, стійкі професійно важливі особливості сприйняття, мислення, емоційних та вольових процесів. Короточасну готовність, або стан готовності науковці розглядають як "кожний раз створюване функціональне вістря довготривалої готовності, що підвищує її дієвість" [1, с.278]. Отже, ґрунтуючись на даних теоретичних положеннях, ми розглядаємо професійну готовність майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника як особистісне утворення, що містить багатопланову систему професійних знань, умінь та навичок, а також якостей та станів. Структуру професійної готовності майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника складають дві функціонально взаємопов'язані підсисте-

ми, а саме: тривала готовність як стійкий комплекс професійно важливих знань, умінь, якостей і властивостей особистості, що необхідні для результативного формування творчої особистості дошкільника; ситуативна готовність як психічний стан "внутрішнього настрою" на подолання труднощів у процесі формуванні творчого потенціалу дошкільника, прагнення проявити педагогічну творчість в роботі з дошкільниками.

Будучи складною якістю, професійна готовність майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника інтегрує морально-психологічну, теоретичну, практичну готовність. При цьому морально-психологічна готовність складає мотиваційно-ціннісний компонент професійної готовності; теоретична – когнітивний; практична – операційно-діяльнісний. Розглянемо їх.

Мотиваційно-ціннісний компонент містить мотиви вибору педагогічної професії й задоволеність нею, стійкий інтерес до професійної діяльності; ціннісне ставлення до дитини, орієнтацію на її творчий розвиток; установку на продуктивний розвиток творчого потенціалу дошкільника, що характеризується стабільністю; інтенціональністю на дитину, динамічністю; високий емоційно-вольовий тонус, прагнення і здатність до подолання труднощів, що виникають у процесі формування творчих здібностей, дивергентного мислення дошкільників; комплекс уявлень про себе як професіонала (професійна Я – концепція); концепцію дитини як значущого іншого, що базується на позиції поряд й разом з дитиною.

Когнітивний компонент готовності до розвитку творчого потенціалу дошкільника включає комплекс знань й уявлень про особливості освітнього процесу в умовах ДНЗ, психолого-педагогічні особливості дошкільника, вікові особливості творчого розвитку дошкільників, зокрема, його творчий потенціал, організацію координації й корекції групової взаємодії дітей, тобто спеціальні й професійні, методичні, соціально-психологічні, психолого-педагогічні, диференційно-психологічні, аутопсихологічні знання (за класифікацією Н. Кузьміної).

Операційно-діяльнісний компонент готовності до розвитку творчого потенціалу дошкільника містить в собі впорядковану сукупність педагогічних здібностей, умінь і навичок, що необхідні для продуктивного розвитку творчого потенціалу дошкільника, які відповідно до класифікації Н. Кузьміної представлені гностичними (адекватно діагностувати та оцінювати творчі можливості дітей, себе як майбутнього професіонала, рефлексувати свої ускладнення та труднощі дітей), проектувально-конструктивними (планувати, проектувати, прогнозувати й передбачувати результати творчої діяльності дітей щодо реалізації їх творчого потенціалу), організаторськими (координувати свої професійні дії з діями учнів, їхніх батьків і діями колег щодо формування творчого потенціалу дитини), комунікативними (спілкуватися з дітьми у форматі співучасті, співтворчості дітей і дорослих в організації життєдіяльності з пріоритетом діалогу дитини з дорослим) здібностями та уміньми.

Висновки. Готовність майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника є складним та багатоаспектним професійним утворенням

The essence of the phenomenon of the future teacher's readiness to development of the preschooler's creative potential has been disclosed. We can see here the structure containing the motivational value, cognitive-activity and operational components. The motivational value component contains motives of the choice of teaching profession and the satisfaction by it, strong interest to professional activities, valuable attitude to the child, focus on his/her creative development, the installation for preschooler's productive creativity formation characterized by stability, intentionality on child, dynamism, high emotional and volitional tone, desire and ability to overcome the difficulties that arise in the formation process preschoolers' creativity, their divergent thinking; complex ideas about himself as a professional (professional I - concept); the concept of the child as a significant other, based on the position and along with the child. The cognitive component of the readiness to development of the preschooler's creative potential includes a set of knowledge and ideas about the specifics of the educational process in preschool system, preschooler's psychological and pedagogical features, preschooler's age features of creative development, including his creativity, organization, coordination and correction of group interaction among kids. Operational readiness and activity component to form the preschooler's creative potential, component contains an ordered set of pedagogical abilities and skills that are necessary to diagnose and assess the children's productive creativity, which according to N. Kuzmina's classifications are gnostic (adequately project-design (to plan, design, predict and anticipate the results children's creative activity as for realize their creative potential), organizational (to coordinate their professional actions with students, their parents and the colleagues' actions on the formation in the child's life organization with a priority of dialogue between child and adult) abilities and skills.

Key words: creative personality, preschooler's creativity, professional teacher's readiness, future teacher's readiness to development of the preschooler's creative potential.

FUTURE TEACHER'S READINESS TO DEVELOPMENT OF PRESCHOOLER'S CREATIVE POTENTIAL: THE NATURE AND STRUCTURE

Zhblanova Viktoriya
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Department of Theory and History of Education of
Boys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine

В статті доведена сензитивність дошкольного вихователя до розвитку творчого потенціалу дитини, який характеризується як феномен гомогенності будучого вихователя к розвинутому морально-ціннісному потенціалу дитини. Розглянуто сутність творчості як особистісної якості, що характеризується готовністю до творчості, творчістю, творчим потенціалом, творчим потенціалом дитини, творчим потенціалом вихователя. Ключові слова: творча особистість, творчий потенціал, творчий потенціал дитини, творчий потенціал вихователя, гомогенність будучого вихователя к розвинутому морально-ціннісному потенціалу дитини.

ГОТОВНОСТЬ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ К РАЗВИТИЮ ТВОРЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ДОШКОЛЬНИКОВ: СУЩНОСТЬ И СТРУКТУРА

Желанова Виктория
доктор педагогических наук, доцент, профессор
кафедры теории и истории педагогики
Киевский университет имени Бориса Гринченко, Киев, Украина

Стаття надійшла до редакції 26.04.2016 р.

1. Дьяченко М.И. Психология высшей школы. / М.И. Дьяченко, Л.А. Кандыбович. - Минск, изд-во БГУ. - 1978. - 279 с.
2. Лыгин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности / Е.П. Лыгин. - СПб.: Питер, 2009. - 448 с.
3. Моляко В.О. Заданости, творчество, облагораживающие: теория, методика, резюльваты досліджень / В.О. Моляко, О.Л. Мурзина. - Житомир: Рута, 2006. - 320 с.
4. Прохорова Т.О. Психичний розвиток дитини дошкільного віку: досвід роботи сучасного дошкільного навчального закладу / Т.О. Прохорова. - Запоріжжя: МПІС ЛТД, 2003. - 168 с.

Список використаної літератури

Гомогенність, яке відбиває вікові особливості творчого потенціалу дошкільника на фазі "первинної" креативності" як інтерпретивної властивості, що характеризує міру можливостей дитини здійснювати творчу діяльність, визнає потребу, готовність і здатність до творчості, забезпечує ефективність взаємодії особистості з іншими людьми та високу продуктивність діяльності. У структурі творчого потенціалу дошкільника, ми виокремимо перетворюально-предметний, аксіологічний, комунікативний потенціал, а також активну діяльність дитини як суб'єкта саморозвитку. Готовність майбутнього вихователя до формування творчого потенціалу дошкільника як особистісної утворення, що містить багатовимірну систему професійних знань, умінь та навичок, а також якостей та станів. Будучи складною якістю, професійна готовність майбутнього вихователя до формування творчого потенціалу дошкільника, готовність до формування творчого потенціалу дошкільника, пов'язані з певними етапами формування творчості майбутнього вихователя до розвитку творчого потенціалу дошкільника у період професійної підготовки у ВНЗ.

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія

**ПЕДАГОГІКА
СОЦІАЛЬНА РОБОТА**

Збірник наукових праць

Випуск 1 (38)

Комп'ютерна верстка

Тополянський С.І.

Статті подані в авторській редакції

Здано до набору 20.05.2016. Підписано до друку 26.05.2016.

Формат 60x84. Папір офс. Гарнітура Times New Roman.

Друк різogr. Ум. друк. арк. 40.1.

Наклад 300 прим. Замовлення №57

Віддруковано з готового оригінал-макета

Видавництво УжНУ «Говерла»

88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.

*Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників,
і розповсюджувачів видавничої продукції*

Серія 3т №32 від 31 травня 2006 року

